

hier'i anmak gerekir. Öte yandan, dedektif hikâyeleri ve bilim-kurgu (düşbilimsel hikâye ve roman) dallarında da ilginç ve başarılı eserlerin yayımı sürdürülmüştür. Örneğin *Cheval sans tête* (Başsız At, 1955), yazarı Paul Berna'ya büyük bir ün kazandırmıştır. Bu kitap *A Hundred Million Francs* (Yüz Milyon Frank) adıyla İngiltere'de ve *The Horse Without a Head* (Başsız At) adıyla da ABD'de yayımlanmıştır.

Çağdaş Fransız çocuk yazınının zenginleşmesine katkıda bulunan bir başka yazar da elli çeviri olmak üzere altmıştan çok eser yayımlamış olan Rene Guillot'tur. Onun 1948'de *The White Shadow* (Beyaz Gölge) ve 1953'te *Riders of the Wind* (Rüzgârın Atlıları) adlarıyla İngilizceye çevrilen eserleri serüven romanının tipik örnekleridir. Çağdaş çocuk şiiri dalında ise göze çarpan başlıca kişiler, *Mandarine et le Manderin* adlı eserin yaratıcıları Pierre Gamarra ve Maurice Carême'dir.

ALMANYA'DA ÇOCUK YAZINI

Almanya, çocuk yazınının en eski ve sağlam temellere dayalı olarak geliştiği ülkelerden biridir. Bunun da başlıca nedeni, Almanların çocuğun kimliği ve gelişmesi üzerine nesnel ve kesin bilgileri birçok ulustan daha önce edinmiş olmalarıdır. Bugün Batı Almanya'da çocuk yazınının incelenmesi ve çocuk yayınlarının özendirilmesiyle uğraşan 300'den çok dernek vardır.

İlk yapıtların özelliği

Almanya'da çocuk yazınının tarih boyunca gelişmesi, genellikle tüm Alman edebiyatının gelişmesine ilişkin özellikler gösterir. XVI. yüzyılda Protestanların öncülüğüyle gerçekleşen devrim (reformasyon) sırasında *Incil'e*, din kurallarının öğretimine ve ilahi kitaplara verilen önem sonucu, o zamanki çocuk kitaplarının da öğretici, öğüt verici ve dinsel nitelikler taşıması olağandı. XVIII. yüzyılda akılcılık ilkesine dayanan "Aydınlanma" akımıyla bu durum değişti ve daha sonraki yıllarda J.B. Basedow, J.F. Herbart ve Friedrich Froebel gibi eğitimcilerin de etkisiyle çocuğun bağımsız kişiliğine saygı duyulmaya başlandı. Bu değişikliğin önemli ürünlerinden biri, Joachim Heinrich Campe'nin 1779'da yayımlanan *Robinson der jüngere* (Genç Robinson) adlı eseri oldu. Campe, bu kitabında, Rousseau'nun görüşlerinden esinlenerek, Defoe'nin eserini çocukların doğal ilgilerini merkez alarak yeniden yazmaya çalışmıştır.

XIX. yüzyılın başlarında romantizm, Avrupa'yı ve dolayısıyla Almanya'yı da etkisi altına almıştı. Bu ortam içinde Achim von Arnim ve Clemens Brentano'nun, eski Alman halk şarkıları ile halk şiirlerini ve birtakım çocuk şarkılarını içeren ve doğrudan doğruya yetişkinler için yayımlanan *Des Kinaben Wunderhorn* (Bir Delikanlının Sihirli Borusu, 1806) adlı eserini çocuklar da çok sevmişlerdi. Bu derleme, ilgililerin ilgilerini Almanya'nın zengin halk yazını kaynağına yöneltti ve onların ulusal kültür değerlerine karşı coşkulu bir tavır almalarına yardım etti. Alman çocuklarının hemen hemen tümü okul çağında adı geçen kitaptaki şarkı ve şiirleri ezberler duruma gelmişti. Öte yandan, A.H. Hoffmann von Fallersleben, August Kopisch, Franz Pöck, F.W. Güll gibi usta şairlerin yazdıkları çocuk şiirlerinde romantik akımın yanında Arnim ile Brentano'nun birlikte yayımladıkları eserin büyük etkisi olmuştur.

Alman çocuk yazınında peri masalı çağırının açılmasına ise Jack ve Wilhelm Grimm Kardeşler öncülük etmişlerdir. Grimm Kardeşlerin 1812-15 yılları arasında *Kinderund Hausmärchen* adıyla yayımlanan masalları birçok dile çevrilmiştir. Bütün masal yazarlarının öncelikle çocukları düşünerek eserlerini meydana getirdikleri ileri sürülemezse de sanatlı masallar içinde bir dereceye kadar basit olanlar çocukların hoşlarına gitmiş ve onlara özgü yazının malı haline gelmiştir. Masallarıyla Alman çocuklarını etkilemiş ve hâlâ etkilemekte olan usta Alman yazarlar arasında önde gelenler şunlardır: E.T.A. Hoffmann, L.M. Brentano, Ludwig Tieck, de la Motte Fouqué ve Wilhelm Hauff.